

Postup stanovení výzkumného vzorku pro terénní šetření na pobočkách České pošty se službou CzechPoint

Vzorek by stanoven **stratifikovaným náhodným výběrem** na základě seznamu Českých pošt poskytujících službu CzechPoint (dále jen ČP s CP), který je veřejně dostupný na stránkách organizace. Pracováno bylo s verzí platnou začátkem února 2016.

<https://www.ceskaposta.cz/sluzby/egovernment/czechpoint>

Druhým datovým zdrojem byly různé statistiky ČSÚ dostupné z jeho webových stránek.

Určení velikosti vzorku – počet respondentů

Podle dat z ČSÚ, bylo k 31. 12. 2014 v ČR evidováno 6 253 obcí, ve kterých žilo 10 538 275 obyvatel (Tab. 1). Pro potřeby výzkumu byla data rozdělena podle počtu obyvatel typově do čtyř velikostních kategorií. Využita byla statistická data ČSÚ „Velikostní skupiny obcí - územní srovnání“.

Tab. 1 Počet a podíl obyvatel v obcích ve velikostních intervalech dle krajů. Počet respondentů.

	počet obyvatel celkem	očekávaný počet respondentů (odhad)	počet obyvatel v obcích (A) méně než 5000 obyvatel	% podíl obyvatel v obcích velikosti A	minimální počet respondentů v obci dané velikosti	počet obyvatel v obcích (B) 5 000 - 19 999 obyvatel	% podíl obyvatel v obcích velikosti B	minimální počet respondentů v obci dané velikosti	počet obyvatel v obcích (C) 20000 - 99 999 obyvatel	% podíl obyvatel v obcích velikosti C	minimální počet respondentů v obci dané velikosti	počet obyvatel v obcích (D) 100 000 a více obyvatel	% podíl obyvatel v obcích velikosti D	minimální počet respondentů v obci dané velikosti
ČR	10 538 275	780	4 095 120	38,86	303	1 935 601	18,37	143	2 305 240	21,87	171	2 202 314	20,90	163

Určení velikosti vzorku – počet poboček ČP s CP

Odhadujeme, že v období, kdy bude možné provádět sběr dat, bude každá vybraná pobočka pošty se službou CzechPoint schopna zajistit minimálně **20 respondentů**, tj. že získá od lidí cca 20-25 vyplněných dotazníků (více proto, aby byla rezerva pro vyřazení nevyhodnotitelných, např. nečitelných dotazníků), sběr dat tím ukončí a vyplněné dotazníky následně zašle evaluačnímu týmu. Pro zajištění více než minima 385 odpovědí, tak bude do výzkumu zahrnuto **39 poboček** v rozložení reprezentativním dle regionu (dělení NUTS2) a podílu obyvatel v obci určité velikosti (Tab. 2).

Tab. 2 Počet a geografické rozložení poboček České pošty se službou CzechPoint v městech dle velikostních kategorií zapojených do výzkumu

NUTS 2	Počet poboček ČP s SP pro obce (A) méně než 5000 obyvatel	Počet poboček ČP s SP pro obce (B) 5 000 - 19 999 obyvatel	Počet poboček ČP s SP pro obce (C) 20000 - 99 999 obyvatel	Počet poboček ČP s SP pro obce (D) 100 000 a více obyvatel	celkem počet poboček dle NUTS 2	celkem počet respondentů dle NUTS 2 při 20 odpovědích za pobočku (předpoklad)
ČR (kontrolní součet)					39	780
Praha CZ01	-	-	-	5	5	100
Střední Čechy CZ02	3	1	1	-	5	100
Jihozápad CZ03	2	1	1	1	5	100
Severozápad CZ04	1	1	1	-	3	60
Severovýchod CZ05	2	2	1	1	6	120
Jihovýchod CZ06	3	1	1	1	6	120
Střední Morava CZ07	2	1	1	-	4	80
Moravskoslezsko CZ08	1	1	2	1	5	100
celkem počet poboček dle velikosti obce	14	8	8	9	39	
celkem počet respondentů dle velikosti obce (předpoklad)	280	160	160	180	780	

Určení složení vzorku – náhodný výběr konkrétních poboček ČP s CP z dostupného seznamu

Výběr konkrétních poboček České pošty poskytující občanům službu Czech POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál), tj. asistované místo výkonu veřejné správy, byl proveden náhodným výběrem z cenzu poboček tak, aby reprezentovaly kritérium velikosti obce dle kategorií určujících počet obyvatel a dle regionu NUTS2 (rozdíl mezi kraji a oblastmi NUTS2 objasňuje Ilus.1). Tento postup se jeví vhodnější, než obyčejný náhodný výběr z cenzu poboček bez dělení, ačkoliv je podstatně pracnější. Evaluační tým se rozhodl pro křížově reprezentativní variantu s koncovým náhodným výběrem z menších skupin proto, aby nemohlo dojít k převážení pošt v menších sídlech oproti větším, nebo naopak a tím vychýlení zjištění výzkumu. Názory občanů ze sídel různé velikosti a v různých krajích se mohou lišit a chceme, aby tyto odlišnosti výzkum umožnil alespoň částečně zachytit, ačkoliv budou zjištění prezentována pouze na úrovni ČR.

Pro potřeby stratifikovaného náhodného výběru poboček do výzkumu byla vytvořena rozsáhlá tabulka zdrojových dat. Tato tabulka obsahuje kompilaci informací o pobočkách ČP se službou CP, které byly podle příslušnosti k obci spojeny s tabulkou z databáze ČSÚ poskytující informace o počtu obyvatel v obcích ČR v dělení dle LAU1. Do tabulky byla také doplněna informace dle převodníku o příslušnosti k NUTS 2. Následně byla tabulka rozdělena podle kritérií uvedených v Tab. 1 a 2 (počet/podíl obyv., NUTS2) na charakteristické skupiny obcí a přes funkci (Náhodné Číslo) byly obce v každé jednotlivé skupině seřazeny. Do výzkumného vzorku tak byl náhodně vybrán potřebný počet obcí s danou charakteristikou a pobočkou ČP se službou CP podle nejnížší hodnoty přiděleného náhodného čísla.

V případě, že by některá z poboček pošty po oslovení ke spolupráci tuto odmítla, nebo v době sběru dat byla služba CP mimo provoz, budou osloveny další pobočky dle náhodně seřazeného seznamu.

Tab. 3 Přehled poboček České pošty se službou CzechPoint jako výsledek náhodného výběru v daných kategoriích

NUTS 2	Výběr poboček ČP s SP pro obce (A) méně než 5000 obyvatel	Výběr poboček ČP s SP pro obce (B) 5 000 - 19 999 obyvatel	Výběr poboček ČP s SP pro obce (C) 20000 - 99 999 obyvatel	Výběr poboček ČP s SP pro obce (D) 100 000 a více obyvatel
ČR (kontrolní součet)	14	8	8	9
Praha CZ01	0	0	0	5
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ01</i>	-	-	-	Praha 108, Praha 87, Praha 58, Praha 102, Praha 4,
Střední Čechy CZ02	3	1	1	0
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ02</i>	Velvary, Sadská, Buštěhrad	Černošice	Kladno 6	-
Jihozápad CZ03	2	1	1	1
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ03</i>	Protivín, Kardašova Řečice	Český Krumlov 1	Tábor 1	Pízeň 4
Severozápad CZ04	1	1	1	0
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ04</i>	Krásná Lípa u Rumburka	Jirkov 3	Karlovy Vary 5	-
Severovýchod CZ05	2	2	1	1
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ05</i>	Králíky, Harrachov v Krkonoších	Hořice v Podkrkonoší, Česká Třebová 2	Pardubice 2	Liberec 1
Jihovýchod CZ06	3	1	1	1
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ06</i>	Rájec-Jestřebí, Bilovice nad Svitavou, Valtice	Rousínov u Vyškova	Jihlava 2	Brno 25
Střední Morava CZ07	2	1	1	0
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ07</i>	Bojkovice, Tršice	Holešov	Olomouc 2	-
Moravskoslezsko CZ08	1	1	2	1
<i>pobočky pošt vybrané náhodným výběrem v CZ08</i>	Město Albrechtice	Bruntál 3	Třinec 1, Havířov 4	Ostrava 4

*Pozn. Vzhledem k nekompatibilitě velkých objemů dat, které byly pro potřeby výzkumu v programu Excel přes funkce slučovány z různých datových zdrojů do zdrojové tabulky, by se přes všechny kontroly mohla vyskytnout pobočka pošty s CP zařazená do špatné oblasti NUTS2 či velikostní skupiny obcí. V případě identifikace této chyby, bude oslovena ke spolupráci další pobočka dle náhodně seřazeného seznamu.